

КОУЧИНГ-ТЕХНОЛОГІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Лучко Вікторія Сергіївна

кандидат фізико-математичних наук, асистент кафедри алгебри та інформатики,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
viktoria.luchko@chnu.edu.ua

Житарюк Іван Васильович

кандидат фізико-математичних наук, доктор історичних наук, професор кафедри алгебри та
інформатики, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
i.jitariuk@chnu.edu.ua

На сучасному етапі розвитку України головною метою освіти є формування різнобічно розвиненої творчої особистості, здатної реалізувати особистий потенціал у динамічних соціально-економічних умовах, як у власних інтересах, так і в інтересах суспільства. Зміни, які відбуваються в освітній і соціальній сферах України, потребують нових ефективних шляхів щодо підготовки успішних й конкурентоздатних фахівців у ЗВО, базова освіта яких формується в основній і старшій школі. Одним зі шляхів підготовки конкурентоздатних фахівців є застосування коучинг-технології в освітньому процесі сучасних закладів освіти.

У Концепції «Нова українська школа» акцентовано увагу на компетенізації освіти за допомогою реалізації компетентнісного підходу, формування особистості, здатної конкурувати на ринку праці й навчатися впродовж усього життя. Організувати компетентнісний процес навчання може лише педагог нової формації, який перебуває в авангарді освітніх і суспільних перетворень, і виконує в навчальному процесі роль коуча, наставника та має певну академічну свободу.

Як зазначає Майзл Дауні (*Майзл Дауні* (03.10.1959 р. н., Ірландія) – коуч, дослідник людських здібностей, засновник школи коучингу в Лондоні), *коучинг* – це мистецтво сприяти навчанню і розвитку іншої людини, підвищенню її результативності.

За означенням, *коучинг* (англ. *coaching* – тренерство) – це технологія щодо розкриття потенціалу людини, своєрідний спосіб мислення. Основним

завданням коучингу є не навчити чогось, а стимулювати самонавчання, щоб у процесі певної діяльності людина сама змогла знаходити й отримувати необхідні знання. Сенсом коучингу є рух до мети, використовуючи його людина досягає своїх цілей набагато швидше й ефективніше, набуває впевненості, що обраний нею вектор розвитку є насправді саме те, що їй потрібно. За фахової підтримки коуча людина сама формулює цілі, напрацьовує певні стратегії та реалізує найвдалішу.

Коучинг безпосередньо пов'язаний із системою мотивації, а його вплив має доволі значний спектр дії, бо вмотивований суб'єкт навчання ефективніше виконуватиме роботу, а тому й результативно впливає й на рівень його підготовки.

Питання коучингу досліджувала низка зарубіжних учених, зокрема М. Аткинсон, У. Голві, М. Дауні, Дж. Роджерс та ін., які розглядали коучинг-технологію в якості ефективного чинника розкриття потенціалу особистості у різних галузях діяльності [2, с. 80].

Вітчизняна науковиця С. Романова здійснювала дослідження коучинг-технології в освіті. У цьому зв'язку вона зазначала, що коучинг є взаємостосунками між педагогом і суб'єктами навчання. Однак при цьому педагог ефективно організовує власне процес пізнання й пошуку відповідей на запитання, які їх зацікавили, і сприяє при цьому їх розвитку та закріпленню нових навичок.

Отже, коучинг є новим і перспективним напрямком освітнього процесу, оскільки коучинг-технологія відповідає сучасним освітнім вимогам та зумовлена складністю завдань, що постають перед педагогами; динамічністю й розмаїттям задач, котрі неможливо розв'язати традиційними методами; значною конкуренцією на ринку освітніх послуг [2, с. 81].

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки актуальними є інноваційні підходи щодо управління навчально-виховним процесом у ЗО, основою яких є теорія і практика менеджменту й коучингу. Основна методологія таких підходів полягає у визнанні того, що людина від природи

безмежно талановита й наділена значним потенціалом, котрий при навчанні у ЗО не реалізується у повному обсязі. Головною ідеєю коучингу є бачення в суб'єктах навчання, передусім, особистості, людини з її цінностями, можливостями, прагненнями, особистими цілями й інтересами. Інструментами коучингу є інтерактивне навчання у різних його видах. Доцільно у ЗО суб'єктам навчання запропонувати, наприклад, індивідуальний кейс-проект «Куди вкласти гроші?». Завдання для суб'єктів навчання: у вас є 10000 грн та 1000 у. о. Ви маєте проаналізувати ставки за депозитами, які пропонують банки на українському ринку, й обрати той із них, куди б ви вклали свої гроші. Суб'єкти навчання мають проаналізувати ставки, рейтинги банків, лояльність клієнтів тощо (кількість параметрів обирається залежно від віку та індивідуальних особливостей суб'єктів навчання) та зробити обґрунтований вибір. Робота над цим, чи подібним, проектом є цікавою та корисною для суб'єктів навчання.

При цьому педагогічне управління з боку педагога має передбачати усвідомлений вплив на учасників навчального процесу, на функціонування та розвиток всієї методичної системи навчання певного предмету, на зв'язки та відносини, що виникають у процесі управління. Взаємодія між учасниками навчального процесу має здійснюватися з урахуванням конкретної ситуації, потреб, можливостей, інтересів, при цьому важливо створити кожному суб'єкту навчання атмосферу успіху.

Отже, зважаючи на сьогоденні тенденції в освіті, можна констатувати, що формування особистості, здатної конкурувати на ринку праці, може відбуватися лише за активної взаємодії учасників освітнього процесу у ЗО, з використанням, зокрема й коучинг-технології.

Освітня коучинг-технологія є інтерактивною технологією сучасної освіти, в якій навчальний процес зацентровано на суб'єктів навчання, а роль педагога, пов'язана з роботою консультанта, й полягає у тому, щоб спрямовувати суб'єкта навчання й при цьому розкривати та використовувати його власний потенціал. Отже, коучинг-технологію можна описати як партнерство, розкриття потенціалу

й результат. Застосування ідей коучинг-технології в освіті означає перехід від традиційних форм навчання до дистанційної, індивідуальної та проектної.

Список використаних літературних джерел

1. Коучинг. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Коучинг> (дата звернення: 30.03.2024).
2. Москальов М.В., Логвись О.Я. Використання коучингових технологій у професійному становленні майбутнього педагога як важливий чинник конкурентоздатності фахівця. *Психологія особистості*. Випуск 28. 2021. С. 79-85.
3. Нежинська О.О., Тищенко В.М. Основи коучингу: навчальний посібник. Київ, Харків: ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
4. Романова С.М. Коучінг як нова технологія в професійній освіті. *Вісник Нац. авіац. ун-ту*. Серія: Педагогіка. Психологія. 2010. Вип. 3. С. 83-86.